

Zuid-Limburg

RES Regionale
Energie
Strategie

Programmaplan

RES Zuid-Limburg

2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Inleiding	2
2. Energiesysteem van de toekomst	4
2.1 Zon op dak	6
2.2 Energyhubs	7
3. De kracht van samen	8
4. Regionale kennis	15
5. Natuurinclusieve energieopwekking	17
6. Governance	17
7. Monitoring	18
8. Communicatie en participatie	20
9. Begroting	0

1. Inleiding

Dit programmaplan 2025 schetst de werkzaamheden die in 2025 uitgevoerd worden voor de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES ZL). Er is gekozen voor een uitwerking voor 2025 en nog niet voor 2026 gezien de landelijke ontwikkelingen omtrent de samenvoeging van de 3 nationale programma's (NPRES, NPLW, Integraal Programmeren) conform de Kamerbrief van 27-1-2025: "Voortgang Regionale Energiestrategie (RES) en de interbestuurlijke samenwerking". Zodra meer bekend is over hoe het Nationale Programma Energie Systeem eruit gaat zien zal het programmamanagement van de RES ZL samen met het programmateam beginnen met de uitwerking van het plan voor 2026 en 2027. Hierin zal ook een hernieuwde uitwerking zitten van de governance- en mandateringsstructuur. Het plan voor 2025 biedt een overzicht van wat er gedaan moet worden om de doelstellingen te bereiken. Door deze verwachte werkzaamheden te benoemen, krijgen beslissingen die nu worden genomen meer context en kunnen ze in een breder perspectief worden geplaatst.

Het doel van de RES ZL is de grootschalige opwek van duurzame energie. Van het nationale doel van 35 TWh opwek in 2030, dient 1,33 TWh binnen onze regio te worden voorzien. In de afgelopen periode is 0,221 TWh opwek gerealiseerd en zit er nog 0,082 TWh in de pijplijn. Hiermee wordt het bod niet behaald en daarmee is de eenduidige focus van de RES ZL op enkel opwek niet voldoende om de randvoorwaarden te faciliteren.

Er zijn meerdere factoren van invloed op de energietransitie, die het werkveld in de loop der jaren ingewikkelder hebben gemaakt. De overbelasting van het energienet vraagt om forse uitbreiding van de netcapaciteit en maakt het niet makkelijker om stroom op te wekken. Netcongestie zorgt ervoor dat bedrijven eerst moeten kijken hoe hun energiehuishouding eruitziet zodat ze geen stroom terug leveren op het elektriciteitsnet, alvorens ze zonnepanelen kunnen plaatsen op hun dak. Ook is door netcongestie de stroom niet altijd beschikbaar waar en wanneer deze nodig is, bestaan er aansluitbeperking voor nieuwe bedrijven en een beperking in de uitbreiding van de capaciteit voor bestaande bedrijven. Dit heeft direct effect op de economie van Zuid-Limburg. Het ondernemingsklimaat wordt hier sterk door beïnvloed. In de toekomst voorziet Enexis als regionale netbeheerder dat er ook netcongestie ontstaat op de laagspanningsnetten. Nu al laat zien is het verkrijgen van aansluitingen voor nieuwbouwwijken niet vanzelfsprekend, wat gemeentes beperkt in het behalen van hun woningbouwopgave.

Een oplossing voor netcongestie is het aanleggen van nieuwe kabels en het plaatsen van nieuwe trafo's. Dit kost echter veel tijd en geld. Zo is de uitbreiding van het station in Graetheide, wat een structurele oplossing moet bieden, vertraagd tot 2031-2034. Dit betekent voor Zuid-Limburg dat netcongestie tot die tijd een gegeven zal zijn. De invloed van deze vertraging op de Zuid-Limburgse samenleving zal gevolgen hebben voor de leefbaarheid, woningbouwopgave en economie wanneer er geen stappen

ondernomen worden om de energievoorziening toekomstbestendig te maken. Dit betekent dat er gewerkt moet worden aan het decentrale energiesysteem en het lokaal inpassen van duurzame energieopwekking.

Door het meenemen van deze nieuwe inzichten en om de opwek-doelstelling van RES ZL te behalen, zal de rol van de RES ZL verschuiven. De RES ZL zich focussen op mogelijk maken wat er wél kan. Waar de RES ZL voorheen vooral een ondersteunende en monitorende rol had, zal de RES ZL daarom een actievere rol gaan innemen. De RES ZL zal meer gaan aanjagen, initiatief nemen en nog meer de gemeenten faciliteren bij het behalen van de doelstellingen.

Om de gemeenten de handvatten te kunnen bieden die nodig zijn om opwekking te realiseren in een snel veranderend veld focust de RES ZL zich in 2025 op de volgende speerpunten:

Energiesysteem van de toekomst

- Aanjagen en ondersteunen van nieuwe initiatieven voor grootschalige opwekking.
- Breder kijken naar hoe hernieuwbare energie kan worden geïntegreerd in het bestaande elektriciteitsnetwerk.
- Ervoor zorgen dat energie lokaal blijft, zodat het net niet overbelast raakt en projecten gerealiseerd kunnen worden.
- Energie toegankelijk, beschikbaar en betaalbaar houden voor iedereen.

De kracht van samen

- Kennisdelen en gezamenlijk werken aan vraagstukken zorgt ervoor dat gemeenten niet het wiel opnieuw moeten uitvinden.
- Leren van elkaar door ervaringen te delen.
- Beschikbare capaciteiten zo effectief mogelijk inzetten waardoor er zo veel mogelijk impact gemaakt kan worden.
- Verder brengen van vastgelopen projecten.

Regionale kennis

- Borgen van kennis en kunde in de regio.
- Vertalen van beschikbare kennis naar regionale context.

Deze speerpunten worden ieder in een eigen hoofdstuk verder uitgelicht, waar ook de werkzaamheden en beoogde effecten staan uitgewerkt.

In deze speerpunten zal de RES ZL zich het komende half jaar richten op de volgende punten:

- Het opzetten van vier werkgroepen om de RES doelstellingen dichterbij te brengen.

- Implementeren van een nieuwe monitoringstool die inzicht geeft in potentie en gerealiseerd vermogen.
- Inrichting van het platform RES Vooruit voor het delen van kennis, documenten en best practices.

2. Energiesysteem van de toekomst

Het energiesysteem van de toekomst is gericht op lokale opwek en lokaal verbruik, om zo een brede welvaart te kunnen faciliteren. Om dit te bereiken moet er gebouwd worden aan een meer decentraal energienetwerk, waarin opwek en gebruik van energie bij elkaar wordt gebracht en uitwisseling van energie mogelijk wordt gemaakt. Opwekking is in Zuid-Limburg nog maar beperkt aanwezig, ondanks dat er veel elektriciteitsverbruik is. Op dit moment wekt Zuid-Limburg pas 16.6% op van zijn RES doelstelling van 1,333 TWh. Het bod is gebaseerd op 10% van het elektriciteitsverbruik van Zuid-Limburg uit 2017 (13,4 TWh) exclusief Chemelot. Er wordt momenteel dus pas 1,5% van het elektriciteitsverbruik lokaal opgewekt. Dit zorgt ervoor dat er een grote onbalans is en veel energie vanuit andere delen van Nederland moet komen. Om het systeem meer in balans te krijgen zal er dan ook lokaal meer energie opgewekt moeten worden. Dit gaat ervoor zorgen dat het net meer gebalanceerd wordt en de uitwisseling van energie ook mogelijk is doordat er lokaal duurzame energie opgewekt wordt.

De onbalans die er op het energienet is doordat het overgrote deel van de energie van Zuid-Limburg geïmporteerd moet worden vanuit andere delen van Nederland, zorgt ervoor dat er heel veel energie getransporteerd moet worden door de bestaande energie-infrastructuur. Dit heeft geleid tot netcongestie

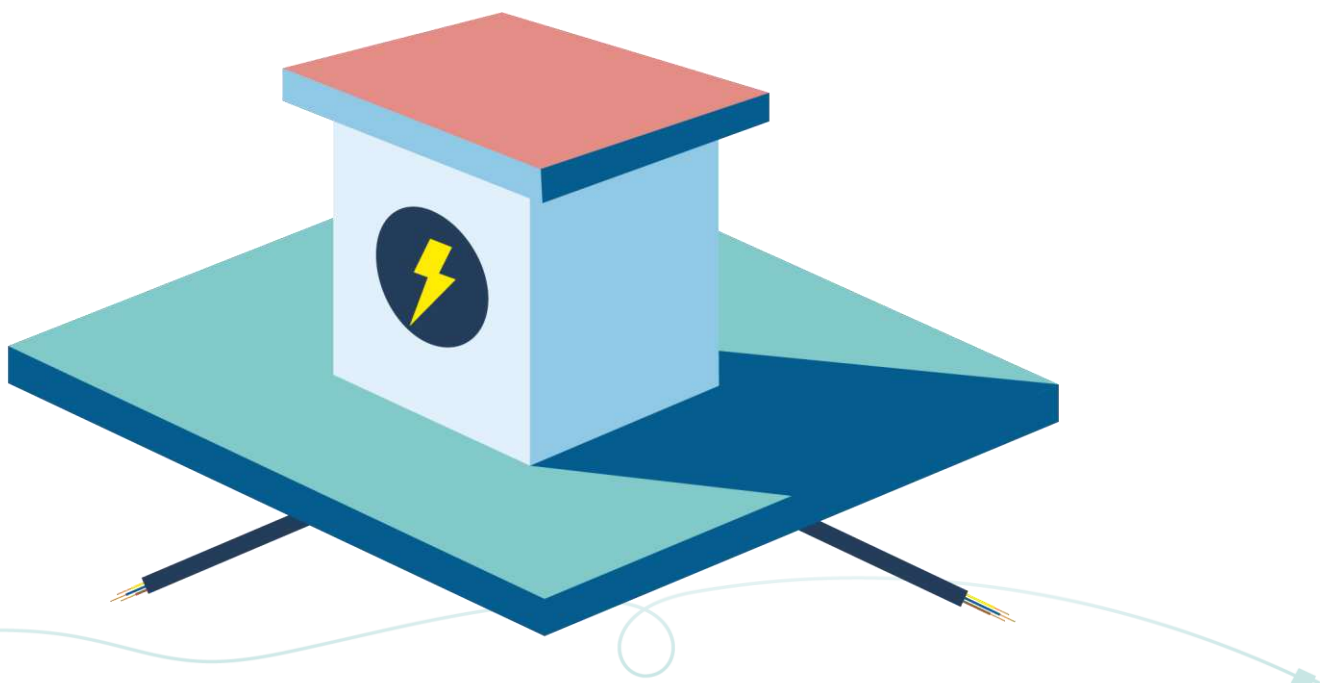
Netcongestie is een urgent, maar ook structureel probleem in heel Zuid-Limburg. Zowel bij de afname als bij het terug leveren van elektriciteit is de capaciteit op het netwerk de afgelopen jaren ontoereikend gebleken. Een grootschalige oplossing wordt gezocht in de uitbreiding van het HS/MS-station op Graetheide, maar deze uitbreiding wordt pas verwacht tussen 2031 en 2034. Er zal daarom gebouwd moeten worden aan een energiesysteem dat minder afhankelijk is van het huidige, centrale model en meer ruimte biedt aan decentrale oplossingen en meer balans in het energiesysteem.

De RES ZL wil hier dan ook actief mee aan de slag en voorziet de volgende werkzaamheden:

- Aanjagen van nieuwe zon- en windprojecten, door gemeenten te ondersteunen bij lopende en nieuwe initiatieven.
- Analyseren van opwek- en opslagpotentie in relatie tot netcongestie, in samenwerking met Enexis. Hiervoor zal gebruik gemaakt worden van reeds uitgevoerde onderzoeken voor potentie van zon en wind op land en deze zullen aangevuld worden met potentie van zon op water, waterkracht en opslag. Doel

is om tot 2030 de realistische potentie in kaart te brengen en een kaart te maken met het technisch potentieel dat er ligt in de regio.

- Actief deelnemen aan het Bestuurlijk Overleg Energie en Verduurzaming Industrie (BO EVI). De RES ZL vertegenwoordigt hier ambtelijk de Zuid-Limburgse gemeenten, neemt deel aan alle drie de werksporen en levert ambtelijke ondersteuning aan de vertegenwoordigende wethouder. De programmamanager neemt zitting in het kernteam Energie.
- Verkennen van zon op water, via een quickscan en - indien nodig - een aanvullend potentieonderzoek. Bij voldoende potentie volgt een selectie van kansrijke locaties in samenwerking met gemeenten. De aanpak is vergelijkbaar met die voor solar carports. Wateren van Rijks Waterstaat zullen niet meegenomen worden aangezien dit via een OER traject gaat lopen voor wateren van het Waterschap Limburg zullen wel meegenomen worden.
- Ondersteunen bij keuzes rond het energiesysteem van de toekomst, via kennisdeling en advisering.
- Voortzetten van ondersteuning bij zon op dak (incl. solar carports), door inzet van de twee zon op dak-medewerkers. Zij ondersteunen gemeenten op verzoek bij de ontwikkeling van projecten en het oplossen van knelpunten bij bedrijven en overheden.

Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn een aantal posten opgenomen in de begroting voor 2025. Deze treft u in de onderstaande kolom met daarbij ook het bijbehorende effect wat de RES ZL er mee beoogd te behalen. Specifieke opdrachten voor deze posten zullen altijd via een separaat voorstel aan de stuurgroep worden voorgelegd daar waar het het mandaat van de voorzitter overstijgt (15.000 euro).

Begrotingspost behorende bij werkzaamheden	Begroot bedrag per jaar	Beoogd effect
Onderzoek opwekpotentie gecombineerd met opslag op stationsniveau voor verzachting netcongestie	€ 75.000	- Inzicht in de bijdrage van opwekking en opslag voor de afname congestie. - Inzicht in maximale opwekkingspotentie tot 2030
Inhuur ondersteuning BO EVI	€ 60.000	Ondersteuning van gemeente bij het BO EVI (reeds gegund tot november)
Potentie onderzoek zon op water	€ 15.000	Extra kaartlaag in de monitor voor opwekpotentie voor zon op water
Haalbaarheidsstudie voor solar carports	€ 30.000	- Opstellen van businesscase analyses voor scenario's voor solar carports - Schetsontwerpen voor pilot projecten
Onderzoeken in het kader van PV ontwikkelingen Agri-PV en extern advies omtrent energie opslag	€ 30.000	- Doorrekening financiële haalbaarheid Agri-PV - Ondersteuning bij opstellen van beleid omtrent energie opslag
Inhuur 2 zon op dak medewerkers	€200.000 (reeds eerder besloten tot 31-12-2029 te financieren)	Aanjagen en ondersteunen van zon op dak projecten en multifunctioneel ruimtegebruik (solarcarports, geïntegreerde pv)

2.1 Zon op dak

Sinds medio 2023 ondersteunen twee medewerkers van de RES ZL gemeenten bij het realiseren van grootschalig zon op dak. Zij worden op verzoek betrokken bij concrete casussen en adviseren bij de uitvoering. Hun rol is ondersteunend aan gemeentelijke

ambtenaren. Deze inzet wordt voortgezet, conform eerder stuurgroep besluit, tot 2030.

Sinds eind 2024 zijn deze medewerkers ook betrokken bij de ontwikkeling van solar carports via de Parking to Energy Tool (PET). De inzet is om met pilotprojecten aan de slag te gaan in de regio. Een eerste analyse heeft geleid tot een longlist van kansrijke parkeerplaatsen. In overleg met ambtenaren is hieruit een shortlist samengesteld. Gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan verdere ondersteuning bij een aantal pilotprojecten. Tevens is er behoefte aan een onderzoek naar de financiële haalbaarheid van solar carports in verschillende situaties.

Voor drie categorieën projecten (gemeentelijk eigendom, publiek parkeerterrein en overig) wordt er nu gekeken naar pilot projecten per categorie om deze verder voor te bereiden binnen RES-verband. Een extern bureau onderzoekt de haalbaarheid, waaronder financiële aspecten en ontwikkelt schetsontwerpen voor de locaties. Zo wordt onderzocht welk model het meest schaalbaar is. De eerste resultaten worden verwacht in september 2025.

In mei 2025 wordt de tweede voortgangsrapportage zon op dak opgesteld voor de Provincie Limburg in het kader van de subsidiebeschikking. De eindrapportage volgt in november 2025.

2.2 Energyhubs

In het conceptprogrammaplan was een reservering opgenomen van € 110.000 voor het inhuren van een projectleider of adviseur voor energyhubs in Zuid-Limburg. Deze persoon zou verschillende projecten kunnen begeleiden, wat bijdraagt aan kwaliteit, kennisborging en versnelling. Gemeenten worden hiermee ontzorgd.

Per 15 april 2025 zijn echter twee nieuwe subsidieregelingen beschikbaar voor regie of procesondersteuning bij energyhubs. RES ZL zal eerst volgen of deze regelingen daadwerkelijk voor versnelling zorgen. Als blijkt dat er toch extra ondersteuning nodig is, wordt een concreet voorstel met begroting voorgelegd aan de stuurgroep RES ZL. Wel wordt er per direct gestart met een werkgroep Energyhubs om hierin de kennis van de gemeentes met elkaar te delen en de aanpak die ze gehanteerd hebben. Daarnaast wordt er ook gemonitord hoe de subsidietrajecten in de praktijk lopen en waar nog behoefte aan is en zal ook in kaart gebracht worden wat de effecten van de energyhubs naar verwachting gaan zijn op de netcongestie in Zuid-Limburg.

3. De kracht van samen

Om het energiesysteem van de toekomst te ontwikkelen en te bouwen is samenwerken van cruciaal belang. Zo hoeft niet elke gemeente dezelfde onderzoeken te gaan uitvoeren en bij dezelfde partijen aan te kloppen voor capaciteit voor het uitvoeren van deze onderzoeken of ondersteuning bij het opstellen van beleid of ondersteuning bij projecten. *“We hebben handjes nodig”* is een veel gehoorde kreet, bij gemeenten ontbreekt het aan capaciteit en soms ook aan financiën om stappen te zetten. Dit terwijl veel gemeenten tegen dezelfde vraagstukken aan lopen. Bedrijven ervaren vergelijkbare knelpunten waarbij ze naar de gemeenten kijken om deze op te lossen, zoals bijvoorbeeld netcongestie. Hoewel deze vraagstukken elk een 'couleur locale' hebben verschillen de vraagstukken niet van elkaar. Dit betekent dat het mogelijk is om te werken aan generieke oplossingen die lokaal toegepast kunnen worden zonder dat elke gemeente het wiel opnieuw moet uitvinden. De beperkte capaciteit bij de gemeenten die beschikbaar is en de versnipperde benodigde expertise zorgt voor vertraging in de trajecten. In de voorgaande periode gebruikten we kennissessies voor het uitwisselen van ervaringen en kennis op specifieke thema's, echter in een rondgang langs gemeenten is gebleken dat er behoefte is om vaker rondom specifieke onderwerpen bij elkaar te komen.

Om de kracht van samen te gebruiken voor de regio is het voorstel om in werkgroepen te gaan werken om gemeenten te faciliteren en te ondersteunen bij haar vraagstukken. De werkgroepen moeten leiden tot minder pionierswerk voor de individuele ambtenaren doordat er gezamenlijk gewerkt wordt aan vraagstukken en er gemeenschappelijk capaciteit en kennis ingehuurd kan worden, met als einddoel het realiseren van lokale en regionale doelen. Ambtenaren worden in de werkgroepen inhoudelijk en procesmatig ontzorgd en brengen eigen ervaringen en expertise actief in.

Gekozen is om een beperkt aantal werkgroepen in te richten die aansluiten bij de onderzoeken uit het hoofdstuk van het energiesysteem van de toekomst. De keuze voor een beperkt aantal is bewust: dit zorgt voor focus en houdt de belasting voor ambtenaren en het programmateam van de RES ZL beheersbaar. Deelname aan de werkgroepen is facultatief en open voor alle betrokken partners. Per werkgroep is in eerdere hoofdstukken budget gereserveerd voor eventuele onderzoeken en ondersteuning. De onderzoeken zullen uitgezet worden door het programmateam van de RES ZL in samenspraak met de werkgroepen. De resultaten die komen uit de onderzoeken moeten uiteindelijk leiden tot projecten zoals bijvoorbeeld de solar carport-aanpak of omgezet kunnen worden in lokaal beleid dat bijdraagt aan de doelstelling van de RES. In de werkgroepen wordt er vervolgens gezamenlijk gewerkt aan het doorvertalen van de onderzoeken in projecten of naar beleid. Doordat dit gezamenlijk opgepakt wordt beperkt dit de werkdruk bij de individuele gemeente.

Het programmateam van de RES ZL zal monitoren hoe de werkgroepen functioneren en of er behoefte is aan nieuwe of andere werkgroepen en daar waar nodig bijsturen en zal daarbij ook kijken of hiervoor budgetten moeten worden vrijgemaakt of verschoven.

De werkgroepen die voorzien zijn in 2025:

Grootschalige opwek zon & wind

In deze werkgroep onderzoeken gemeenten hoe zij binnen het geldende beleid nieuwe zon- of windprojecten kunnen realiseren. De nadruk ligt op technische inpassing ondanks netcongestie. De frequentie van overleg wordt afgestemd met de geïnteresseerde gemeenten.

Gezien het belang van opslag in het nieuwe energiesysteem zal er gezamenlijk bepaald worden of de behoefte er is om een nieuwe werkgroep op te richten gericht op energie opslag en of gemeenten hier actief en proactief mee aan de slag gaan.

Kartrekker:	Programmamanager RES ZL
Ondersteuning:	Secretaris RES ZL
Verwachte onderzoeken voor werkgroep	- Onderzoek mogelijke opwekking bij hoogspanningsstations gecombineerd met opslag - Potentie zon op water - Onderzoeken of extern advies in het kader van Agri-PV en energie opslag
Budget voor onderzoeken/ondersteuning	€ 120.000
Verwachte deelnemers	Alle partners RES ZL
Mogelijk stappenplan	- Uitzetten onderzoeken • Opstellen kaart met technische potentiële projecten incl. 'zachte en harde' belemmeringen • Beleid opstellen in het kader van zon op water en energie opslag - Bepalen maximaal technisch opwekkingspotentieel tot 2030 i.v.m. netcongestie • Door vertalen zon op water potentie naar shortlist conform aanpak solar carports

Solar carports

Twee- tot vierwekelijks overleg over de voortgang van de pilotprojecten en de verdere uitwerking van de shortlist. Samen wordt toegewerkt naar realisatie.

Kartrekker:	Medewerkers zon op dak RES ZL
Ondersteuning:	Medewerkers zon op dak RES ZL
Verwachte onderzoeken voor werkgroep	- Haalbaarheidsstudie solar carports
Budget voor onderzoeken/ondersteuning	€ 30.000
Verwachte deelnemers	Deelnemende gemeenten in de pilotprojecten.
Mogelijk stappenplan	- Opstellen van businesscase analyses voor scenario's voor solar carports - Schetsen voor pilotprojecten als praatplaatje - Opstellen projectplannen voor de pilotprojecten

Zon op dak

Een inhoudelijke werkgroep onder begeleiding van de zon op dak-medewerkers van de RES ZL. Gericht op kennisdeling en samenwerking rondom opwek op gebouwen.

Kartrekker:	Medewerkers zon op dak RES ZL
Ondersteuning:	Medewerkers zon op dak RES ZL
Verwachte werkzaamheden kartrekken en ondersteuning	- Gemeenten bijstaan in gesprekken bij grote daken - Businesscases uitwerken op aanvraag van gemeenten - Technisch ondersteunen van gemeenten bij zon op dak projecten.
Verwachte deelnemers	Gemeenten die behoefte hebben aan ondersteuning bij realisatie of versnelling van grootschalige zon daken.
Mogelijk activiteiten	- Monitoren voortgang zon op dak - Analyses van kwartierdata en inpassing van zon opwek bij bedrijven (eerste analyses kunnen doen) • Vraagstukken behandelen die spelen bij gemeenten - Opstellen flyer voor netcongestie en mogelijke contractvormen, voortbordurend op het oplossingsdocument dat reeds opgesteld is door Parkstad.

Energyhubs

Voor grootschalige opwek op bedrijfsdaken is collectieve teruglevering essentieel. Netcongestie maakt dit lastig. Deze werkgroep brengt gemeentelijke medewerkers samen die werken aan energyhubs, om ervaringen uit te wisselen en gezamenlijk op te trekken. De overlegfrequentie wordt nog vastgesteld.

Kartrekker:	Programmamanager RES ZL
Ondersteuning:	Secretaris RES ZL
Verwachte ondersteuning	- Mogelijk inhuren extern expertise of projectleider
Budget voor onderzoeken/ondersteuning	€ 110.000
Verwachte deelnemers	Gemeenten met bedrijventerreinen met Netcongestie problemen
Mogelijk acties	- Uitwisselen van ervaring en aanpak van bedrijventerreinen - Potentie onderzoeken bij elkaar brengen van bedrijventerreinen met de meeste potentie van Zuid-Limburg - Flyer opstellen voor mogelijke contractvormen en de te nemen stappen om tot een energyhub te komen. - Impact bepalen van energyhubs op netcongestie

BO EVI

Ambtelijke werksessies waarin wordt gewerkt aan projecten binnen het Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat provinciaal-MIEK (pMIEK) en het Bestuurlijk Overleg Energie en Verduurzaming Industrie. Dit is een voortzetting van een reeds bestaande werkgroep.

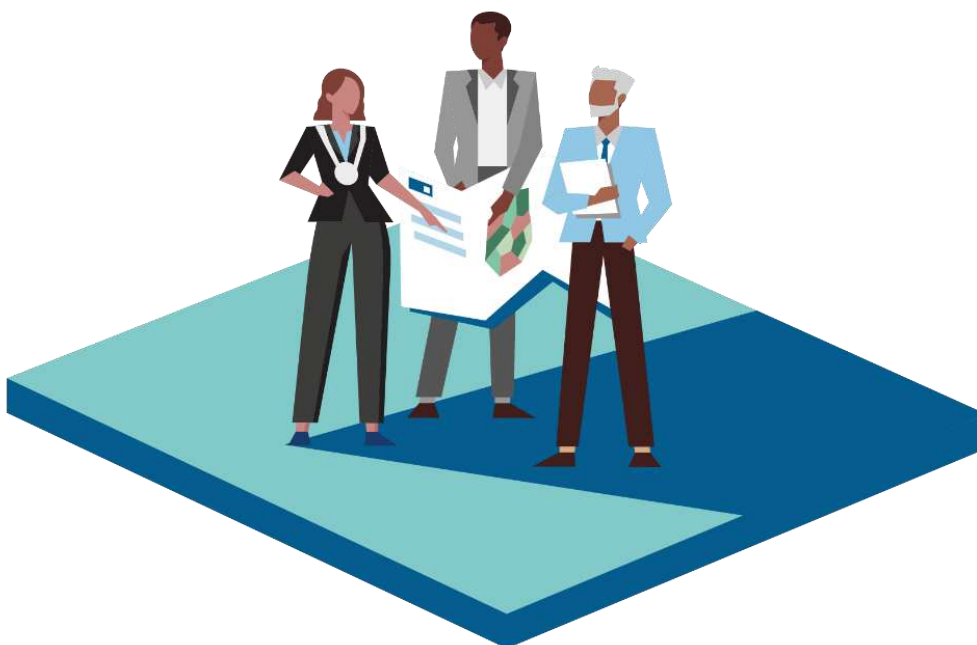
Kartrekker:	Programmamanager RES ZL
Ondersteuning:	Ondersteuner BO EVI
Verwachte werkzaamheden kartrekken en ondersteuning	- Deelnemen in de drie werksporen - Deelnemen aan kernteam energie - Annotatie opstellen voor vertegenwoordigd wethouder - Ondersteunen van gemeenten bij borging pMIEK projecten in de organisatie - Betrekken domeinen economie en ruimte bij het BO EVI
Budget voor onderzoeken/ondersteuning	€ 60.000
Verwachte deelnemers	Alle betrokken gemeenten in het kader van pMIEK projecten
Mogelijk acties werkgroep	- Vertalen van pMIEK projecten binnen de eigen organisatie - Input leveren voor de verschillende werksporen indien noodzakelijk - Borgen van de pMIEK projecten in de eigen organisatie

De werkgroepen werken samen via een door de RES beheerde SharePoint-omgeving en werk gezamenlijk aan toolboxes die bijdragen aan de energietransitie. De toolboxes moeten antwoord geven op vier verschillende punten: technische mogelijkheden, juridische mogelijkheden, omgeving & beleid en financieel.

De benoemde werkgroepen zijn thema's waar op dit moment behoefte aan is, dit kan in de toekomst wijzigen. In dat opzicht zijn werkgroepen dynamisch en kan er op enig moment behoefte zijn aan een extra werkgroep of juist het laten vervallen van een werkgroep. De RES ZL sluit niet uit dat er in de toekomst extra werkgroepen ontstaan.

Externe projectgroepen die de RES ZL nauw zal volgen, doordat ze een significante bijdrage leveren aan de doelstellingen van de RES zijn:

- Opwekking energie op rijksvastgoed (OER)
- Energieopwekking bij agrariërs

4. Regionale kennis

Kennis en vaardigheden zijn onmisbaar om de ontwikkeling van het energiesysteem van de toekomst mogelijk te maken. Binnen de Zuid-Limburgse gemeenten is veel ervaring beschikbaar, maar deze is vaak versnipperd. Het ontsluiten en delen van deze kennis is dan ook een van de belangrijkste speerpunten van de RES ZL in 2025. We onderscheiden drie niveaus waarop kennisdeling plaatsvindt:

Het eerste en derde niveau zijn bestaande platformen waar we gebruik van kunnen maken maar waar we nog wel updates aan zullen toevoegen. Het tweede niveau, RES Vooruit is een nieuw platform voor Zuid-Limburg. Met dit platform willen we aansluiten bij de ontwikkeling die de RES NML reeds heeft gedaan, maar die we specifiek maken voor de RES ZL. Samen met de RES NML wil de RES ZL ook één of twee stagiaires werven. De stagiaires zullen samen met de secretaris het platform gaan vormgeven en ook zorgdragen voor het ophalen van informatie die erop geplaatst kan worden.

Naast de inzet van digitale platformen blijft de RES ZL ook investeren in fysieke kennisdeling via de werkgroepen en kennissessies over actuele thema's. De RES ZL blijft het principe van de expertisetafel voortzetten tot eind 2025. Deze aanpak wordt breed gewaardeerd door gemeenten. In 2025 wordt teruggekeerd naar de oorspronkelijke bedoeling van de expertisetafel: ondersteuning bij casussen die zijn vastgelopen en een multidisciplinair karakter hebben. De inzet is gericht op het vinden van concrete oplossingen door kennis en ervaring uit verschillende hoeken te bundelen. Eind 2025 zal een nieuwe afweging plaatsvinden om te bepalen (in welke vorm) of de expertisetafels nog noodzakelijk zijn, dit mede in het licht van de landelijke ontwikkelingen waarin de 3 nationale programma's worden samengevoegd.

Voor de inzet van de expertisetafel is € 95.000 gereserveerd. Deze begroting is reeds goedgekeurd door de Stuurgroep.

Gevraagde budget voor de regionale kennis:

Begrotingspost behorende bij werkzaamheden	Begroot bedrag per jaar	Beoogd effect
RES Vooruit-platform vormgeven	€ 25.000	Platform waarop kennis ontsloten kan worden en best practices gedeeld kunnen worden.
Inhuur 1-2 stagiairs gedurende 6 maanden	€ 10.000	Vullen van de website en mogelijk nieuwe functionaliteiten toevoegen.
Organiseren van kennissessies	€ 20.000	Huur van locaties en experts
Tweemaal jaarlijks expertsessie	€ 16.000	Huur locatie, Expert vergoeding Ondersteuning bij organisatie van evenement.

5. Natuurinclusieve energieopwekking

Op 12 oktober 2023 reserveerde de Tweede Kamer, via het amendement Kröger-Boucke, een bedrag van 25 miljoen euro. Dit kwaliteitsbudget is bedoeld om de ecologie en landschapskwaliteit te herstellen en versterken bij en rondom wind- en zonneparken op land. Elke RES-regio ontvangt een evenredig deel: 829.000 euro. Het eerste deel is overgemaakt in 2024, het tweede volgt in 2025.

Iedere RES-regio is vrij om het kwaliteitsbudget naar eigen inzicht in te zetten. Het Nationaal Programma RES (NPRES) geeft daarbij een aantal handreikingen

Het programmamanagement en programmateam van de RES ZL zullen in gezamenlijkheid een plan ontwikkelen voor de inzet van dit budget en zal dit plan voorleggen aan de stuurgroep RES ZL. Omdat in Zuid-Limburg relatief weinig nieuwe zon- of windprojecten worden gerealiseerd, wordt ook gekeken naar alternatieve projecten die zowel de biodiversiteit als de energieopwekking in de regio ten goede komen.

Voor de uitvoering van dit plan is een bedrag gereserveerd:

- € 25.000 voor externe expertise, indien nodig
- € 75.000 als reservering voor projecten die in 2025 al ondersteuning kunnen gebruiken, dit is een inschattingbudget en kan indien nodig opgehoogd worden.

6. Governance

De organisatiestructuur van de RES ZL is uitgewerkt in hoofdstuk 3 van de uitvoeringsagenda: Governance en Middelen. Deze structuur is in de praktijk gebracht en wordt in 2025 gecontinueerd. De cruciale functies zoals benoemd in de uitvoeringsagenda zijn ingevuld. Het centrale programmamanagement bestaat uit een programmamanager en een programmasecretaris, beiden aangesteld via de gemeente Heerlen. Deze rollen zijn ingevuld tot eind 2025. Daarnaast zijn adviseurs voor communicatie en participatie tijdelijk ingehuurd tot en met december 2025.

Met het oog op landelijke ontwikkelingen zal de governance-structuur naar verwachting opnieuw moeten worden ingericht per 1 januari 2026. Dit is het gevolg van de samenvoeging van de nationale programma's Regionale Energiesystemen, Lokale Warmte en Integraal Programmeren. Ook voortschrijdend inzicht uit de afgelopen jaren vraagt om aanpassingen.

Het programmamanagement heeft in overleg met het programmateam bewust gekozen om de governance niet al in dit programmaplan te herzien. Zo voorkomen we dubbel werk en houden we ruimte om een eventuele nieuwe inrichting zorgvuldig en

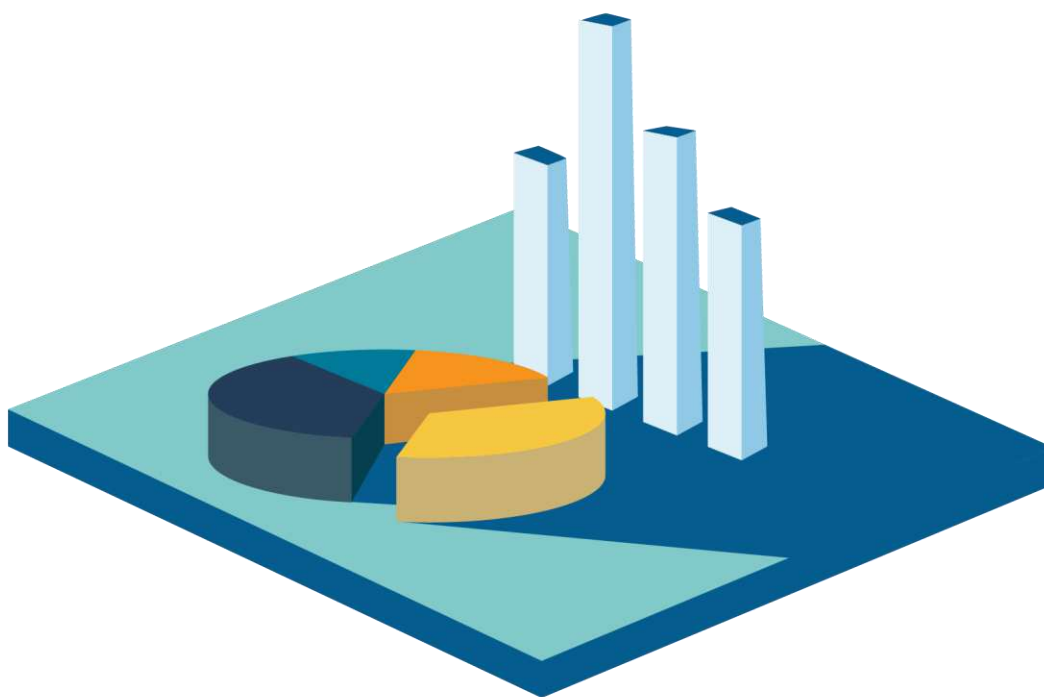
in samenhang uit te voeren, zodra duidelijk is wat de landelijke ontwikkelingen van ons vragen.

7. Monitoring

In meerdere overleggen van de stuurgroep is gesproken over de monitoring van de voortgang binnen de RES en over de vraag welke potentie er nog in de regio aanwezig is. In de afgelopen jaren is hiervoor een monitoringstool ontwikkeld. Deze tool biedt al inzicht, maar heeft nog geen dashboard dat de gegevens eenvoudig en overzichtelijk presenteert.

De RES ZL wil de bestaande tool daarom doorontwikkelen en een visueel dashboard maken waarin inzichten makkelijk te zien zijn per regio. Dit dashboard moet per gemeente laten zien hoe de voortgang is ten opzichte van het bod. Daarnaast wordt per opwekkingscategorie zichtbaar wat de resterende potentie is. De kaarten met gerealiseerde projecten worden gecombineerd met de potentiekaarten, zodat in één oogopslag duidelijk wordt waar nog kansen liggen.

Voor deze doorontwikkeling is een budget van € 20.000 gereserveerd.

Zuid-Limburg

RES

Regionale
Energie
Strategie

8. Communicatie en participatie

Communicatiestrategie

De RES Zuid-Limburg werkt aan een duurzame, betrouwbare en lokaal verankerde energievoorziening. Effectieve communicatie is belangrijk om die ambitie waar te maken. Met deze communicatiestrategie informeren en activeren we de belangrijkste stakeholders, afgestemd op hun rol, kennisniveau en betrokkenheid.

De kernboodschap van de RES ZL is dat we een onafhankelijke organisatie zijn die gemeenten, provincie, netbeheerders en waterschappen verbinden. Samen bouwen we aan een stabiel en betaalbaar energiesysteem waarin lokale opwekking centraal staat. We inspireren, verbinden en ondersteunen – van losse initiatieven naar een samenhangend systeem.

Binnen deze communicatiestrategie streven we naar drie hoofddoelen. Allereerst willen we het bewustzijn vergroten over het belang en de urgentie van de energietransitie. Daarnaast is het van belang dat RES Zuid-Limburg wordt herkend als een deskundige, betrouwbare en verbindende partij binnen dit speelveld. Tot slot zetten we in op het activeren van stakeholders, zodat zij gemotiveerd worden om daadwerkelijk bij te dragen aan en deel te nemen aan duurzame initiatieven in de regio.

Participatiestrategie

In de Regionale Energiestrategie (RES) Zuid-Limburg werken we samen aan een duurzame, betrouwbare en lokaal gewortelde energievoorziening. Deze participatiestrategie richt zich daarom op actief samenwerken en eigenaarschap, voor de RES en haar energiedoelen en versnelling van dat wat wél kan.

De participatiestrategie voor de programmaperiode is erop gericht om betrokkenheid en eigenaarschap te creëren bij de RES Zuid-Limburg-partners, bedrijven en de participatiecoalitie. Gemeenten worden ondersteund bij het organiseren van lokale participatie rond de energietransitie en bij de uitvoering van concrete projecten. Daarnaast is het doel om actief samen te werken met partners, ondernemers en de participatiecoalitie aan de uitvoering van het programmaplan.

Binnen deze strategie wordt ingezet op twee sporen: samen leren en samen doen. Op het vlak van samen leren staat het versterken van basiskennis en vaardigheden centraal, onder andere via raadsessies en regelmatige kennissessies die zo'n acht tot tien keer per jaar plaatsvinden. Kennisdeling en monitoring zijn hierin belangrijke elementen. In 2026 staat een RES Zuid-Limburg symposium gepland, met als streven om minstens tien goede voorbeelden uit de praktijk te delen. Er wordt gewerkt aan een centrale plek waar partners en werkgroepen kunnen samenwerken en kennis uitwisselen. Daarnaast worden leerervaringen actief gebundeld en toegankelijk gemaakt voor alle betrokkenen.

Als het gaat om samen doen, ligt de nadruk op reflectie en advies van partners tijdens de uitvoering van projecten. Er vinden gesprekken plaats tussen RES Zuid-Limburg en regionale samenwerkingspartners over hoe zij gezamenlijk kunnen bijdragen aan het programmaplan. In de praktijk wordt er samengewerkt aan het oplossen van knelpunten, bijvoorbeeld via de expertisetafel en met projectleiders voor zon-op-dak-initiatieven. Gemeenten ontvangen maatwerkadvies ter ondersteuning van de samenwerking met lokale partners zoals energievoöperaties. Er worden twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd met regionale partners en er is samenwerking met onderwijsinstellingen, waaronder ruimte voor stagiaires of trainees en het uitzetten van meerdere kennisvragen. Tot slot wordt er gericht ondersteuning geboden aan gemeenten bij het versterken van lokale participatie.

9. Begroting

	2024	2025	Voortuitzicht 2026
Inkomsten	€ 2.033.325	€ 2.799.396	€ 2.343.573
Resterende RES middelen voorgaande jaren	1.207.942.00	1.630.347.00	1.518.190.00
Bijdrage Rijk	€ 454.883	€ 454.883	€ 454.883
Bijdrage energie infra	€ 370.500	€ 370.500	€ 370.500
Natuur en opwekking	€ 462.333	€ 343.666	
Uitgaven	€ 716.000	€ 1.281.206	€ 1.249.890
Programmamanagement	€ 170.000	€ 199.206	€ 203.190
Zon op dak 2 FTE	€ 200.000	€ 200.000	€ 204.000
Zon op dak RUD*	€ 32.500	€ 6.500	
Participatieadviseur	€ 74.000	€ 74.000	€ 74.000
Communicatieondersteuning	€ 41.226	€ 50.000	€ 50.000
Expertisetafel	€ 95.000	€ 95.000	€ 50.000
Gebiedsgerichte aanpak energie hub pl (1FTE)*	€ 70.000	€ 110.000	€ 112.200
Monitoringstool	€ 4.400	€ 20.000	€ 5.000
Website	€ 1.150	€ 1.500	€ 1.500
Borging regionale kennis		€ 75.000	€ 75.000

Voortgangsrapportage		€ 15.000	
BO EVI		€ 60.000	€ 100.000
Natuur en opwekking		€ 100.000	€ 200.000
Onderzoeken		€ 150.000	€ 75.000
Onvoorzien (15%)	€ 18.283	€ 100.000	€ 100.000
Verwacht financieel resultaat		€ 1.518.190	€ 1.093.683

**Opdracht aan de RUD en APPM (gebiedgerichte aanpak) zijn reeds beëindigd maar liep door tot in 2025 en zullen in een andere vorm worden voortgezet.*